

Каткова Тетяна Анатоліївна, старший викладач кафедри практичної психології Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ У ВЕКТОРІ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

В процесі демократизації нашого суспільства неабиякого поширення набули ідеї гуманізації освіти і пріоритетів особистості. Рівень підтримки, гуманізм та терпимість у ставленні до дітей з особливими потребами, можливість надати їм доступну та якісну освіту – показники ступеня розвитку суспільства, в якому вони живуть.

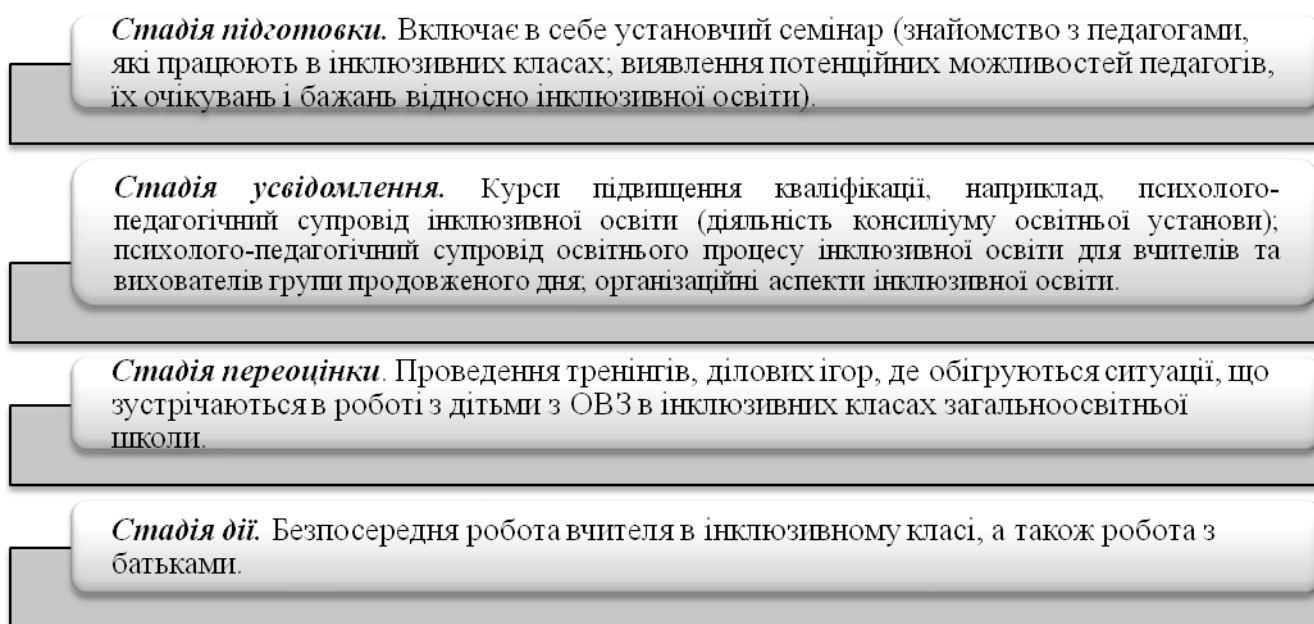
На сучасному етапі логіка розвитку освіти, в тому числі і спеціальної, не збігається з логікою розвитку суспільства, оскільки система спеціальної освіти переживає кризу, пов'язане з критичним переосмисленням її традиційних ціннісних основ, труднощами матеріального забезпечення діяльності спеціальних навчальних закладів, відставанням становлення спеціально-освітньої допомоги від зміни соціальних потреб. Спостерігається розходження цілей системи спеціальної освіти з цілями-цінностями, які декларуються суспільством. Спеціальною освітою втрачена селективна - соціоцентрична функція, яка певною мірою повинна відповідати ціннісним орієнтирам, світогляду та запитам різних груп і категорій дітей з проблемами в розвитку, забезпечувати умови для встановлення відповідності між індивідумом і соціумом, представляти не лише структуровану інформацію, а й систему стосунків, цінностей, які складають основу соціалізації особистості. Дана тема була досліджена в працях таких науковців Л.І. Акатова, О.В. Безпалько, Л.Т. Тюплі, І.Б. Іванової, М.П. Лукашевича, І.Т. Миговича та інших, які за основу соціальної роботи з дітьми-інвалідами беруть реабілітаційний процес [1, 2].

Методика психолого-педагогічного супроводу інклюзивного навчання та виховання потребує планування, додаткової професійної підготовки, а також контактів з фахівцями, які можуть надати відповідну допомогу. Методика соціально-психологічної роботи з "особливою дитиною" має спрямовуватися на досягнення головної мети - підготувати її до самостійного життя [2]. Педагоги, котрі досягають успіху в навчанні дітей з особливими освітніми потребами, застосовують різноманітні методики навчання, які змінюються залежно від спеціальних потреб учня. Ці зміни або пристосування до потреб учнів відбуваються через введення моделі психолого-педагогічної спрямованості, професійного розвитку та самосвідомості. Введення інклюзивної освіти безпосередньо зачіпає і шкільних психологів. Їх роль - створення цілісної системи підтримки, що об'єднує окремих дітей і педагогів, що робить акцент на можливостях дітей з ОВЗ. Іншими словами, педагог-психолог супроводжує дітей з ОВЗ в освітньому просторі з моменту їх надходження в школу до її закінчення, а також активно допомагає вчителям адаптуватися до нових викликів професії. Основу психологічного супроводу складає:

- а) заходи щодо первинної, вторинної та третинної профілактики шкільної дезадаптації дитини з ОВЗ;
- б) участь у побудові індивідуального маршруту навчання дитини з ОВЗ;
- в) планування подальшої освітньої траєкторії дитини з ОВЗ;
- г) участь у роботі психолого-медико-педагогічного консилиуму освітньої установи;
- д) індивідуальне і групове консультування учнів, педагогів та батьків з психологічних аспектів інклюзивної освіти [3].

Також на допомогу вчителю в інклюзивному просторі обов'язково повинні бути такі фахівці як вчитель-дефектолог, учитель-логопед, педагог ЛФК, соціальний педагог, тьютор. Ця робота повинна бути вибудована відповідно до стадіями технології конструктивної зміни поведінки Л.М. Митіної: підготовка, усвідомлення, переоцінка, дія.

У зв'язку з вищесказаним, нами пропонується наступна психолого-педагогічна модель супроводу вчителя, який працює в інклюзивному класі загальноосвітньої школи.

Рис. 1 Модель психологічного супроводу педагогічних працівників в умовах інклюзивної освіти

Таким чином, дана модель супроводу вчителя, який працює в інклюзивному класі, дає можливість педагогу підвищувати рівень самосвідомості, прагнути до постійного професійного розвитку.

Література

1. Акатов Л.И. Социальная реабилитация детей с ограниченными возможностями здоровья. Психологические основы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. - М.: Гу-манит. узд. центр ВЛАДОС, 2003. - 368 с.
2. Соціально-психологічна робота з дітьми та молоддю з обмеженими можливостями потребами - К.: Держсоцслужба, 2005. - 108с.
3. Тюптя Л.Т., Іванова І.Б. Соціальна робота (теорія і практика). Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. - К.: ВМУРОЛ «Україна», 2004. - 408 с.